

NOTAT

05. maj 2017

IRLANDS AKTIVE EU-TILVALG EFTER BREXIT

Kontakt:

Seniorrådgiver, Niels Pultz

+45 24 26 36 80

npu@thinkeuropa.dk

RESUME Irland er det land blandt EU27, der efter alt at dømme rammes hårdest af Brexit. Det skyldes den geografiske nærhed, den gensidige økonomiske afhængighed og det forhold, at Irland som det eneste tilbageværende EU-land har en fysisk grænse fælles med UK, nemlig grænsen til Nordirland. Denne grænse er historisk set det principielt vigtigste stridspunkt mellem Republikkens to regeringsbærende partier og gav anledning til omfattende uroligheder i mere end 30 år indtil indgåelsen af en fredsaftale, den såkaldte Langfredags-aftale i 1998.

Fredsprocessen i Nord har hele tiden været skrøbelig, og lokalregeringen brød sammen i januar 2017. Det kan være en afledt effekt af, at et flertal i Nordirland ved Brexit-afstemningen den 23. juni 2016 stemte for forbliven i EU. Og det har fået nogle til at spørge, om Nordirland på et senere tidspunkt kunne tænkes genforenet med Irland.

Fredsprocessen, hvor skrøbelig den end er, har været understøttet af UK's og Irlands fælles EU-medlemskab. Den irske regering frygter, at Brexit kan medføre fornyet uro i Nord og har arbejdet hårdt for at vinde forståelse i EU-kredsen for de særlige forhold på den irske ø, så man undgår en hård grænse på øen igen.

Irland er det land, næst efter Storbritannien, der kan blive hårdest ramt af Brexit. Den irske økonomi var efter 2. verdenskrig næsten 100% afhængig af UK på alle områder. EU-medlemskabet og globaliseringen har reduceret denne afhængighed meget betydeligt. UK er dog stadig Irlands vigtigste bilaterale samhandelspartner, og især indenfor fødevarerhvervene er den samlede omsætning og beskæftigelse i betydelig grad afhængig af det britiske marked

HOVEDKONKLUSIONER:

- Bortset fra Storbritannien vil intet land i EU opleve så store negative økonomiske konsekvenser efter Brexit som netop nabolandet Irland. Storbritannien er stadig det største enkeltmarked for irsk eksport af varer og tjenester, selv om irerne gradvist har spredt eksporten ud på flere lande.
- Irland har allerede vundet en diplomatisk sejr i Brexit-forhandlingerne, fordi både EU, den britiske regering og de 27 EU-regeringer er positive overfor det irske ønske om at undgå en hård grænsedragning mellem Irland og Nordirland.
- Et flertal af nordirerne ønsker at fortsætte i EU, men de kan komme i klemme ved Brexit, hvis Storbritannien forlader det indre marked, og det kan ende med en form for kontrol med varer, der krydser den irsk-nordirske grænse.
- Den negative konsekvenser af Brexit sætter Irland under ekstra hårdt pres for at forny og videreudvikle den økonomiske strategi. Turismeerhvervet og irske eksportvirksomheder har allerede været ramt af kursfaldet for det britiske pund, og på sigt ventes især små og mellemstore virksomheder at blive udfordret.
- Irland har lagt billet ind på både European Banking Authority og det europæiske lægemiddelagentur. Irland regnes som en af de stærke kandidater til lægemiddelagenturet og bliver en af Danmarks hårde konkurrenter.

Irland kan blive det EU-land, der rammes hårdest af Brexit. Næst efter Storbritannien. Det er der mange grunde til - både geografiske, økonomiske, historiske, politiske og kulturelle.

Irland det eneste land, der har fælles grænse med UK. Den er ca. 500 km lang og deler øen i henholdsvis Republikken og Nordirland. Med Brexit bliver den en del af EU's ydre grænse med krav om kontrol i en eller anden form. I dag er grænsen åben, og grænsekrydsninger sker uhindret.

Der er en udpræget følelse af, at man står til at tabe stort efter en beslutning, som man ingen indflydelse har haft på. Derfor finder man, at der i særlig grad påhviler den britiske regering et stort ansvar for at sikre en rimelig løsning for de mange problemer, som Brexit medfører for både Irland og Nordirland. Også fordi der i Nordirland var flertal imod Brexit og for forbliven i EU.

UK's og Irlands fælles medlemskab af EU siden 1973 har bidraget til et langt bedre og stærkere forhold mellem de to lande. Det blev slået fast i en fælles regeringserklæring¹ den 12. marts 2012: "Forholdet mellem vore to lande har aldrig været stærkere og bedre forankret, og i dag er det både komplekst og betydningsfuldt."

Dette bilaterale forhold vil dog blive sat på en alvorlig prøve i de kommende år.

Den irske regering har udpeget 4 hovedprioriteter for Irland i de kommende Brexit-forhandlinger:

1. handel og økonomi;
2. beskyttelse af den nordirske fredsproces, herunder opretholdelse af en åben grænse mellem Nordirland og Republikken Irland;
3. fastholdelse af det fælles rejseområde (Common Travel Area, CTA) mellem UK og Irland
4. sikring af en positiv fremtid for EU.

I Irland ser positivt på, at EU's chefforhandler er blevet franskmænden, Michel Barnier, der har en fortid som kommissær for bl.a. Regionalpolitik. Barnier har et indgående kendskab til, hvad EU's programmer til støtte i Nordirland har haft af

---

¹ <https://www.gov.uk/government/news/british-irish-relations-the-next-decade>

betydning for fredsprocessen², som blev aftalt i den såkaldte Langfredags-aftale fra 1998.

Den åbne grænse og fredsprocessen i Nordirland.

Den irske udenrigsminister Charlie Flanagan understregede i en tale den 20. april 2017³ i Dublin, hvilken vægt den irske regering tillægger Langfredags-aftalen af 1998, der er rammen for den politiske og forfatningsmæssig orden i Nordirland. Det fremtidige samarbejde mellem EU og UK må ikke på nogen måde lægge juridiske hindringer i vejen for aftalens bestemmelser for irsk genforening, herunder at der ved en folkeafstemning i både Syd og Nord kan udtrykkes flertal for en sådan fælles fremtid⁴.

Efter at stats- og regeringscheferne for de 27 EU-lande havde godkendt forhandlingsretningslinjerne vedr. artikel 50 den 29. april 2017 udsendte udenrigsminister Flanagan en meddelelse⁵, hvor han forklarede den irske regerings forhandlingslinje på det punkt: EU 27 accepterer Langfredags-aftalens ordlyd om, at Nordirland er en del af UK, og at dette forhold kun kan ændres på fredelig vis ved en folkeafstemning på begge sider af grænsen, der bekræfter dette.

Skulle dette ske engang i fremtiden, vil et forenet Irland i sin fulde udstrækning juridisk set være en del af EU.

Indtil en sådan genforening måtte indtræffe, vil der gælde den helt særlige situation, at i Nordirland vil en del af befolkningen *efter* UK's udtræden af EU fortsat være EU-statsborgere, idet Langfredags-aftalen anerkender princippet om irsk indfødsret til alle borgere i Nordirland: stort set enhver, der er født i Nordirland, kan ansøge om og opnå irsk statsborgerskab. Derfor vil regeringen i

---

² Michel Barnier i en tale til Europaparlamentet den 5. april 2017: "I understand the Union's role in strengthening dialogue in Northern Ireland and supporting the Good Friday Agreement, of which the United Kingdom is one of the guarantors. That is why we will be – and I will be – particularly attentive, in these negotiations, to the consequences of the UK's decision to leave the Customs Union, and to anything that may, in one way or another, weaken dialogue and peace."

³ Charlie Flanagan, tale, 20. april 2017, <https://www.dfa.ie/news-and-media/speeches/speeches-archive/2017/april/minister-flanagan-keynote-dcu-brexit-conference/>

⁴ Det er formuleret på følgende måde i artikel 3 i den irske forfatning, godkendt ved en folkeafstemning den 22. Maj 1998: "It is the firm will of the Irish nation, in harmony and friendship, to unite all the people who share the territory of the island of Ireland, in all the diversity of their identities and traditions, recognizing that a united Ireland shall be brought about only by peaceful means with the consent of a majority of the people, democratically expressed, in both jurisdictions in the island".

⁵ <https://www.dfa.ie/news-and-media/press-releases/press-release-archive/2017/april/minister-flanagan-on-outcome-of-european-council/>

Dublin under forhandlingerne sikre, at nordirere med irsk statsborgerskab ikke får forringet deres rettigheder som EU-borgere⁶.

Vigtig sejr for irsk diplomati

Der er stor enighed om, at medlemskabet af EU med de åbne grænser har bidraget til at fremme fredsprocessen i Nordirland og lettet samkvemmet mellem folk og virksomheder på begge sider af grænsen. Derfor er der en udpræget frygt for, at Brexit kan medføre en "hard border" og dermed modvirke yderligere fremskridt eller måske ligefrem medføre tilbageskridt.

Det hænger i høj grad sammen med, hvilken tilknytning den britiske regering går efter i de fremtidige forbindelser med EU: jo tættere relationer, desto lettere vil det være at fastholde en (videst mulig) åben grænse.

Da UK ønsker at træde ud af EU's toldunion og indre marked, er det ikke umiddelbart muligt at undgå grænsekontrol i en eller anden form. Man vil fra EU27's side gå langt for at undgå genetablering af en hård grænse på øen, hvilket kommer til udtryk i retningslinjerne for forhandlingerne den 29. april 2017: *"In view of the unique circumstances on the island of Ireland, flexible and imaginative solutions will be required, including with the aim of avoiding a hard border, while respecting the integrity of the Union legal order"*.

At både den britiske regering og de øvrige 27 EU-lande forholder sig positivt hertil i deres respektive udspil vedrørende artikel 50-forhandlingerne må siges at være en sejr for irsk diplomati.

Det er muligt, at man kan sikre den fri bevægelighed for personer over grænsen mellem Irland og Nordirland, men det er dog svært at se, hvorledes man kan undgå en form for grænsekontrol for varer efter Brexit, når UK ønsker at forlade EU's toldunion. I en toldunion har medlemmerne fælles toldsatser overfor omverdenen. I en frihandelsaftale kan UK aftale andre toldsatser med f.eks. USA på en given vare end den, der er aftalt med EU. Derfor vil der være behov for en form for kontrol, der kan forhindre omgåelse af de forskellige regler samt sikre betaling af den rigtige toldsats.

---

⁶ Med udenrigsminister Flanagans ord: "Throughout the withdrawal process, the Government will therefore be working to ensure that the rights currently enjoyed by Irish citizens in Northern Ireland as EU citizens are not diminished."

Menneskerettigheder er en sikkerhedsgaranti

I sit brev til EU den 29. Marts 2017 om påbegyndelse af udtrædelsesforhandlingerne understreger premierminister Theresa May behovet for at 1) undgå en genetablering af en "hård grænse", at 2) fastholde CTA og 3) sikre, at UK's udmeldelse af EU ikke skader Irland. Særligt er det vigtigt at undgå at sætte fredsprocessen i Nordirland over styr⁷.

Imidlertid nævner hun *ikke* Den europæiske Menneskerettighedskonvention, som ifølge Langfredags-aftalen fungerer som en slags sikkerhedsgaranti for befolkningsgrupperne i forhold til love eller beslutninger. I medfør af menneskerettighedskonventionen har domstolene ret til at kende love ugyldige, hvis de går imod konventionen. Det borgerne en ekstra sikring mod eventuelle overgreb og krænkelse. Men såfremt denne garanti bortfalder med Brexit, kan det svække tilliden befolkningsgrupperne imellem.

Historisk er der opstået et komplekst og sammenvævet forhold mellem de to lande efter århundreders britisk dominans af Irland, der først opnåede selvstændighed i 1922 efter både en uafhængighedskrig og siden en borgerkrig. Men prisen for selvstændigheden var, at seks grevskaber i Nord blev udskilt og forblev i UK som Nordirland. Dette spørgsmål splittede landets befolkning og er stadig den afgørende forskel mellem de to største partier i Republikken, Fianna Fail og Fine Gael, der på skift har haft regeringschefsposten siden uafhængigheden. Derved fulgte man et ønske hos et flertal af befolkningen i Nord, overvejende protestanter, mens et stort mindretal af katolikker fortsat ønskede at være en del af den irske republik.

Denne situation gav anledning til mange spændinger, og op gennem årene var man vidner til mange uroligheder og terrorattentater. Det sluttede først med indgåelse af den nævnte fredsftale i 1998, ofte kaldet Langfredags-aftalen. Aftalen gav en lang række beføjelser til det nordirske parlament og regering, herunder politi og justitsvæsen. Det fælles medlemskab af EU har haft positiv indflydelse på samarbejdsklimaet mellem partierne i Nord og på det praktiske samarbejde i og omkring grænseområderne.

Nordirerne ønsker at forblive i EU

Ved Brexit-afstemningen den 23. juni 2016 var der et flertal i Nordirland på 55,7% mod 44,3% for forbliven i EU. Det ene af de to største partier i det

nordirske parlament, Democratic Unionist Party (DUP), der er pro-UK, anbefalede udtræden af EU, mens det andet Sinn Fein⁸, der ønsker et genforenet Irland, støttede forbliven i EU. Sinn Fein har efterfølgende udtrykt ønske om en særstatus for Nordirland indenfor rammerne af EU, idet en mulig tilbagevenden af en hård grænse og Nordirlands udtræden af EU imod et befolkningsflertals ønske har ændret den politiske dagsorden.⁹

Hidtil har der ikke været den store appetit på at tage dette skridt. Forventningen er nu, at skulle det ske engang, vil der gå lang tid, og såvel DUP som den britiske regering har udtalt, at kriterierne herfor ikke er opfyldt. Men spørgsmålet indgår med vægt i den politiske debat i Irland, og tidshorisonten kan derfor ændre sig. Også derfor har den irske regering fået den omtalte henvisning til en sådan mulig proces indføjede i retningslinjerne for art. 50-forhandlingerne.

Samarbejdet mellem DUP og Sinn Fein i lokalregeringen i Belfast brød sammen i januar 2017. Det efterfølgende valg medførte nærmest dødt løb mellem de to partier, og det har ikke været muligt at danne en ny regering indenfor den fastsatte tidsfrist på 3 uger. Det er en mulighed, at regeringen i London må gribe ind og gennemføre direkte styre i denne situation, men man vil søge at undgå det. Det vil regeringen i Dublin også og arbejder aktivt med de politiske partier i Nord for at fremme et samarbejdsklima. Den britiske minister for Nordirland, James Brokenshire, udtalte den 31. marts, at den britiske regering holder alle optioner åbne¹⁰.

Premierminister Theresa Mays beslutning om at udskrive parlamentsvalg har udsat arbejdet med regeringsdannelse i Nordirland, idet alle partier nu er gået i valgkamp. Minister Brokenshire har forlænget tidsfristen for dannelse af ny lokalregering til 3 uger efter valgdatoen den 8. juni 2017.

Hvordan sikres fri bevægelighed på den irske ø?

Siden 1922 har der eksisteret et fælles rejseområde - Common Travel Area, CTA - mellem UK og Irland, som i dag giver borgerne i de to lande næsten samme

---

⁸ Sinn Fein stiller som parti op til valg i både Nordirland og Irland. Partiets leder, Gerry Adams, var indtil 2010 valgt ind i det nordirske parlament, Stormont, men trak sig forud for valget til det irske parlament i 2011, hvor Sinn Fein fik stor fremgang i kølvandet på den finansielle-økonomiske krise. Adams opnåede valg til parlamentet i Dublin, hvor han har siddet siden. Det er nu det tredjestørste parti i det irske parlament.

⁹ <http://www.sinnfein.ie/brexit>

¹⁰ <http://www.bbc.com/news/uk-northern-ireland-39457108>

rettigheder som statsborgere i det andet land mht. beskæftigelse, adgang til sundhedsydelser og social velfærd.

CTA er anerkendt i EU-Traktatens protokol 20. Da Schengen-reglerne blev en del af traktaten, og UK besluttede sig for ikke at deltage heri, valgte den irske regering af hensyn til CTA at følge UK og således også stå udenfor Schengen. De to landes regeringer har siden gennemført en række foranstaltninger, der udbygger samarbejdet, f.eks. sikkerhed på den fælles ydre grænse, deling af data mellem immigrationsmyndighederne mm.

Retningslinjere for artikel 50-forhandlingerne omtaler også anerkendelse af eksisterende bilaterale aftaler og arrangementer mellem UK og Irland, som er forenelige med EU-lovgivning. Det kan og skal formentlig læses som en reference også til CTA.

Den økonomiske regning

Medlemskabet af EU har haft som konsekvens, at Irlands økonomiske og handelsmæssige afhængighed af UK er reduceret markant, selvom den stadig er betydelig særligt indenfor landbrug, små og mellemstore virksomheder udenfor de store byer samt vareimport.

Ved afslutningen af 2. Verdenskrig aftog UK over 90% af den irske eksport; i 1973 var andelen faldet til godt 50% og nu er den omkring 15%, svarende til 33,6 mia. euro om året. Men hvis man ser på den merværdi, som skabes af lokal arbejdskraft i den irske eksport til UK (som for UK-eksporten er højere end for eksporten som helhed), har den i dag en betydning, der ligger tættere på 25% ifølge to fremtrædende irske økonomer.¹¹

I en analyse fra oktober 2016¹² viste det irske finansministerium, at UK stadig er det største enkeltmarked for irsk eksport af varer og tjenester, lidt større end USA. Ifølge det irske statistiske kontor (CSO) er Irlands eksport til UK 4,2 mia. euro større end importen fra UK. Irland eksporterer lidt flere tjenesteydelser end varer til UK. Omvendt importerer Irland flere varer end tjenesteydelser.

De vigtigste irske eksportprodukter var kød og kødvarer samt mælkeprodukter, medicinske og farmaceutiske produkter, organiske kemikalier, toiletartikler mm.

---

¹¹ Honohan og Fitzgerald: <http://voxeu.org/article/ireland-and-brexit>

¹² UK EU Exit – An Exposure of Sectors of the Irish Economy, October 2016, Department of Finance, Dublin. (www.finance.gov.ie)

Det irske fødevarerministerium¹³ anslår, at ca. 1/3 af den irske vareeksport til UK består af fødevarer. De vigtigste importvarer var olie og olieprodukter, gas, forskellige forarbejdede varer, transportmidler og maskiner.

En beregning¹⁴ foretaget af den irske tænketank, ESRI (Economic and Social Research Institute) viser, at 10 år efter UK's formelle udtræden af EU vil det irske BNP være mellem 2,3 og 3,8% lavere, end det ellers ville have været. Det endelige regning afhænger af, hvordan UK's relationer til EU bliver i fremtiden. Tabet er mindst ved en EØS-lignende aftale for briterne, og det er størst, hvis briterne ender med en WTO-baseret aftale. Tilsvarende vil både privatforbrug og lønudviklingen være lavere og arbejdsløsheden højere end ellers.

Som i alle modelberegninger skal der tages forbehold for den faktiske størrelsesorden, men tendensen er klar. Selvom den irske afhængighed af UK er mærkbart aftaget siden medlemskabet af EF/EU, er der mange tætte forbindelser som følge af den geografiske nærhed, hvorigennem påvirkningen vil ske. Foruden samhandel drejer det sig primært om finansielle transaktioner, investeringer og arbejdskraft.

Figur 1. Irland kan få en dyr økonomisk regning

Virkning for Irland efter 10 år ved EØS-aftale hhv WTO-aftale for UK, pct.

	EØS-aftale	WTO-aftale
BNP	-2.3	-3.8
Samlet eksport	-3	-4.9
Beskæftigelse	-2	2

Kilde: Economic and Social Research Institute, 2016

Den britiske premierminister Theresa May gav i sit brev om iværksættelse af artikel 50 udtryk for ønske om at lade UK's EU-medlemskab afløse af et "dybt og særligt partnerskab", men hun vil forlade det EU's indre marked. Man kan derfor

¹³ Agricultural and Farm Surveys Department , Brexit. Potential Implications for the Irish Agri-Food Sector, 2016 <https://www.teagasc.ie/media/website/publications/2012/BrexitPaperApril13final.pdf>

¹⁴ Economic and Social Research Institute, Modelling the Medium to Long Term Potential Macroeconomic Impact of Brexit on Ireland, Working Paper No. 548, November 2016 <https://www.esri.ie/pubs/WP548.pdf>

antage, at såfremt modelberegningerne holder, vil den faktiske virkning på irsk økonomi ligge et sted mellem de to søjler i figur 1.

Hvem bliver taberne?

Faldet i pundkursen siden Brexit-afstemningen i juni 2016 har allerede mindsket indtjeningen i de irske eksportvirksomheder samt turisme-industrien. Alene turismen beskæftiger omkring 150.000 jobs, og britiske turister lægger ca. 40 pct. af samtlige overnatninger i Republikken og bidrager med omkring 1 mia. euro i omsætning.

En rapport fra det irske finansministerium vurderer, at særligt små og mellemstore virksomheder indenfor sektorer, som fødevarer og traditionel industri kan blive ramt. De er stærkt afhængige af det britiske marked med hensyn til omsætning og beskæftigelse og vil have langt vanskeligere ved at finde nye markeder end andre virksomheder som eksempelvis de mange store multinationale selskaber.

I samme analyse anslås det, at for de hårdest ramte erhverv udgør eksporten til UK mellem 9 og 13% af deres samlede omsætning, og de importerer op til 25% af deres råvarer og halvfabrikata fra UK. Afhængig af branche ligger 70-90 % af beskæftigelsen i de pågældende erhverv udenfor Dublin¹⁵. Den negative virkning på produktion og beskæftigelse vil derfor ramme geografisk skævt og i særlig grad gå ud over mindre byer og landdistrikter i Irland.

Figur 2 . Tabere og vindere

Eksport og importandele fordelt på sektorer, pct.

Sektorer	Eksport til UK som andel af samlet eksport	Eksport til UK som andel af omsætning	Andelen af råvarer og halvfabrikata importeret fra UK
Føde- og drikkevarer	15%	9%	12%
Traditionel industri	36%	13%	22%
Materialer	26%	10%	25%
Elektronisk udstyr	26%	13%	25%

Kilde: Det irske finansministerium, 2016.

¹⁵

http://www.finance.gov.ie/sites/default/files/170302%20An%20Exposure%20Analysis%20of%20Sectors%20of%20the%20Irish%20Economy%20-%20update%20March%202017_3.pdf

Nordirland har en særlig udfordring, fordi regionen fremadrettet vil miste EU's støtte. Den årlige EU-støtte svarer til lidt over 2 pct. af Nordirlands bruttonationalprodukt, og pengene kommer fra en række forskellige EU-programmer så som den fælles landbrugspolitik, regionalfondene, socialfonden, støtte til grænseoverskridende samarbejde og fredsprocessen. I august 2016 skrev den daværende nordirske regering til den britiske premierminister¹⁶, at Nordirlands fødevareresektor er "uniquely vulnerable" overfor tab af EU-støttemidler og mulige barrierer for handel, hvad enten disse er af toldmæssig eller anden art. Spørgsmålet er, om regeringen i London vil erstatte disse midler efter udtræden af EU. Mange tvivler ikke mindst fordi den britiske økonomi ventes at få et større negativt chok, når Brexit bliver til virkelighed, og rammes af et langvarigt velstandstab.

Brexit sætter både Irland og Nordirland under et hårdt pres for at forny deres økonomiske strategier, så de kan kompensere for de tab, som den britiske EU-exit vil udløse. Irland har allerede lagt billet ind på både den europæiske bankmyndighed, EBA, og på det europæiske lægemiddelagentur, EMA. Ikke mindst i forhold til lægemiddelagenturet står Dublin med et stærkt kandidatur. Der er 22 EU-lande, der har lagt billet ind på EMA, herunder Danmark, så konkurrencen bliver også hård. Dublin regnes dog som en af de seriøse kandidater til at erobre hovedsædet for EMA, der har over 900 ansatte og et af de store EU-agenturer. Dublin tilbyder både geografisk og sproglig nærhed til London, og byen vil kunne forsøge at slå på muligheden for at fastholde flere eksisterende EMA-medarbejdere.

Irland er et lille medlemsland som Danmark, men i Dublin og Cork findes stærke og veludbyggede klynger med innovative og internationale virksomheder i lægemiddelsektoren. Omkring 120 multinationale medicinalsekskaber, heraf ni verdens ti største lægemiddelvirksomheder, har lokaliseret sig sig i Irland, hvor selskabsskatten er lav. Med 25.000 ansatte direkte i lægemiddelvirksomhederne og en samlet eksport på over 30 milliarder euro er det allerede en vigtig spiller i den irske økonomi.

---

¹⁶ Se "The Impact and Consequences of Brexit for Northern Ireland", Europaparlamentet, 2017. ([http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2017/583116/IPOL_BRI\(2017\)583116_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2017/583116/IPOL_BRI(2017)583116_EN.pdf))